

Introductie roetfiltertest met deeltjesteller

Openbare internetconsultatie van 1 juli tot en met 31 augustus 2019

Hoofdpijnenverslag van de internetconsultatie

Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) bereidt een wijziging van de Regeling voertuigen voor om een test voor controle van roetfilters mogelijk te maken. Dieselauto's zonder goed werkend roetfilter stoten veel roetdeeltjes uit. Controle van roetfilters zorgt voor schonere lucht en daardoor voor minder ziekte en sterfte. Controle van roetfilters is mogelijk door een test met een deeltjesteller. Ook worden enkele wijzigingen over koplamp testers doorgevoerd. Doel van deze regelgeving is de juridische basis vast te leggen voor de roetfiltertest met deeltjesteller. Hierdoor kan deze test in 2019 beschikbaar komen voor RDW-keuringstations en wegkantinspecties van de politie. Daarnaast worden door middel van deze regeling enkele technische wijzigingen doorgevoerd, onder andere met betrekking tot de eisen voor APK-koplamp testers.

Invoering van een roetfiltertest maakt onderdeel uit van het Plan van Aanpak controle roetfilters. Zoals gemeld in de brief van 12 juli 2017 aan de Tweede Kamer is dit plan reeds in volle uitvoering. Op 20 mei 2018 is in de APK al een visuele controle ingevoerd van de aanwezigheid van roetfilters. Deze controle geeft echter geen uitsluitsel over de werking. Met de test met een deeltjesteller kunnen verwijderde en defecte roetfilters snel en eenvoudig worden opgespoord. Gezien de benodigde voorbereidingstijd voor de RDW en autobranche wordt ernaar gestreefd om de deeltjestellertest in 2021 in te voeren in de APK.

Het effect van deze regelgeving is dat roetfiltercontroles met een deeltjesteller mogelijk worden bij keuringsstations van de RDW en bij wegkantinspecties door de politie. Bij dieselauto's met een door de fabrikant gemonteerd filter zal hierbij worden gecontroleerd of sprake is van een aanzienlijk hogere fijnstofuitstoot dan bij goede werking van het filter mag worden verwacht. Met deze regelgeving wordt de testmethode voor controle van roetfilters alleen geïntroduceerd (o.a. voor politiecontroles), maar wordt de deeltjestellertest voor controle van roetfilters (nog) **niet ingevoerd als een verplicht onderdeel van de APK**. Een besluit hierover kan pas worden genomen als voldoende fabrikanten tegen een acceptabele prijs gecertificeerde deeltjestellers op de markt hebben gebracht.

Naar schatting 8 à 10% van de roetfilters zijn verwijderd of defect. Roetfilters worden verwijderd om onderhoudskosten uit te sparen. In plaats van een nieuw filter of een externe reiniging laten voertuigeigenaren het roetfilter dan verwijderen. Invoering van de roetfiltertest met deeltjesteller zal op dit punt zijn schaduw vooruitwerpen. De verwachting is dat, als onderhoud nodig is, dit vaker naar behoren zal worden uitgevoerd en dat minder lichtzinnig tot roetfilterverwijdering zal worden overgegaan.

Diverse bedrijven houden zich nu professioneel bezig met het verwijderen van roetfilters. Hierbij wordt dan ook het Onboard Diagnose (OBD) system gemanipuleerd. Deze vraag hiernaar zal afnemen. Daarnaast zullen autobedrijven, vooruitlopend op verplichtstelling in de APK, er bij de inruil en verkoop van gebruikte dieselauto's mogelijk op gaan toezien dat het roetfilter naar behoren functioneert. Gevolg voor het milieu is dat de lucht schoner wordt, wat een positief effect heeft op de gezondheid van burgers.

Binnengekomen reacties

Op alle onderdelen van deze ontwerp wijziging van de Regeling voertuigen en op de bijbehorende nota van toelichting kon worden gereageerd.

In totaal zijn zeven reacties binnengekomen, deze zijn alle openbaar. Hierbij zijn twee reacties vanuit dezelfde organisatie, zodat er sprake van zes afzonderlijke indieners. De indieners zijn:

BOVAG, de vereniging van Automobieltechnici (ATC), Defensie Materieel Organisatie, een garagebedrijf, Sensors Europe alsmede een particulier. Hieronder volgt een beknopt hoofdlijnenverslag van de belangrijkste reacties.

Algemeen beeld

Deze reacties hebben voornamelijk betrekking op de volgende onderwerpen:

1. Invoering van de roetfiltertest als een verplicht onderdeel van de APK.
2. Regelgeving voor introductie van de deeltjestellertest voor controle van roetfilters.

Invoering van de roetfiltertest als verplicht onderdeel APK

In de reacties die hoofdzakelijk over invoering van de roetfiltertest als een verplicht onderdeel van de APK gaan, komen de volgende aspecten aan de orde:

- Europese brede invoering van roetfiltertest in de APK;
- Voldoende beschikbaarheid en acceptabele prijs deeltjestellers;
- Afnemend aantal dieselauto's waarover roetfiltertest moet worden afgeschreven;
- Uitwijkgedrag naar omliggende landen om APK roetfiltertest te ontlopen.

De belangrijkste reacties zijn:

- Nederland streeft naar een Europese APK waarin landen elkaars keuringen kunnen overnemen. Met de invoering van de deeltjesteller in de Nederlandse APK doen wij in de Nederlandse APK meer dan de Europese Richtlijn van ons vraagt. De Europese APK wordt daarmee weer een stapje moeilijker.
- De aanschaf, het onderhoud en de controle van een deeltjesteller moeten betaalbaar zijn voor het gemiddelde autobedrijf. Er moeten meerdere aanbieders komen van deeltjestellers geschikt voor de APK, zodat er concurrentie is op prijs en kwaliteit.
- Dieselloertuigen zijn de laatste jaren steeds schoner geworden. Het wordt daarmee steeds moeilijker om de uitstoot te meten. Deeltjestellers die geschikt zijn voor de APK bestaan nog niet en worden op dit moment ontwikkeld.
- Het aantal dieselloertuigen in Nederland neemt af. De markt voor de APK op diesels wordt daarmee kleiner. De investering in de deeltjesteller zal over een kleiner wordende groep automobilisten verdeeld worden. De APK voor dieselloertuigen zal duurder worden.

Antwoord IenW:

Deze reacties bevatten waardevolle opmerkingen met betrekking tot de invoering van de roetfiltertest als een verplicht onderdeel van de APK. Bij de vervolgregelgeving waarmee de roetfiltertest verplicht gesteld wordt voor de APK, worden de genoemde zaken zeker ter harte genomen. Met betrekking tot deze reactie kan het volgende worden opgemerkt:

Over de invoering van een deeltjestellertest voor controle van roetfilters zal nauw overleg worden gehouden met het SO-APK. Meerdere fabrikanten zijn momenteel bezig met de ontwikkeling van deeltjestellers voor de APK. Naar verwachting zullen door het NMI gecertificeerde meetinstrument in de loop van 2020 op de markt komen. Als in de loop van 2020 bekend is wat de deeltjestellers gaan kosten, kan nadere besluitvorming over invoering van de test als een verplicht onderdeel van de APK plaatsvinden. Voor regelgeving die hiervoor nodig is, zal een nieuwe internetconsultatie worden gedaan. Nederland heeft reeds contact opgenomen met de Europese Commissie over EU-

brede invoering van de deeltjestellertest voor controle van roetfilters. De technische specificatie voor de deeltjester zijn vastgelegd door een internationale werkgroep waaraan werd deelgenomen door Duitsland, België, Zwitserland en diverse fabrikanten van deeltjestellers. Duitsland en België hebben aangegeven in 2021 de roetfiltercontrole met deeltjester in hun APK in te voeren, zodat uitwijking naar de buurlanden om de test te ontlopen niet mogelijk is.

Regelgeving voor introductie van de deeltjestellertest voor controle van roetfilters

Bij de reacties die betrekking hebben op de regelgeving voor introductie van de deeltjestellertest voor controle van roetfilters komen de volgende punten aan de orde:

- Het kan niet zo zijn dat bij wegkantcontroles door RDW en de Politie, een voertuig dat net APK goed gekeurd is door een keuringsinstantie, in overtreding is tijdens een wegkant controle, omdat het roetfilter niet werkt.

Antwoord IenW:

Na publicatie van de regelgeving kan hiervan evenwel sprake zijn. Aan voertuigen met een te hoge fijnstofuitstoot zal in eerste instantie een waarschuwing worden gegeven om onderhoud aan het filter te doen of om, bij oudere voertuigen, het filter door middel van een melding als verwijderd te registreren in het kentekenregister. Echter ook voertuigen die te veel geluid produceren kunnen bij een politiecontrole in overtreding zijn, terwijl dit ook niet in de APK wordt gecontroleerd.

- Het mag niet gebeuren dat een buitenlands gekentekend voertuig met een slecht/gemanipuleerd werkend roetfilter hier onbelemmerd kan rondrijden, terwijl een eigenaar met zelfde type NL voertuig en bouwjaar hier in overtreding is en met hoge kosten geconfronteerd wordt.

Antwoord IenW:

Hiervan is geen sprake. De nieuwe permanente eis van een goed werkend roetfilter geldt namelijk ook voor buitenlandse voertuigen die op Nederlandse wegen rijden. Bij politiecontroles kunnen dus ook buitenlandse dieselauto's met een door de fabrikant gemonteerd roetfilters worden gecontroleerd.

- Luchtverontreiniging houdt geen rekening met landsgrenzen, en invoering van de deeltjester in de APK zou een Europese regeling moeten zijn en geen nationale.

Antwoord IenW:

België en Duitsland hebben te kennen gegeven in 2020 resp. 2021 een deeltjestellertest voor controle van roetfilters in hun APK in te voeren. Bij deze landen, die direct aan NL grenzen, wordt deze test dus ook ingevoerd. Verder is reeds met de Europese Commissie overlegd over Europees brede invoering van de test. Om dit te vergemakkelijken zijn de specificaties voor de te gebruiken deeltjestellers in internationale werkgroep vastgesteld.

- Een particulier legt in zijn reactie een relatie tussen defecte en verwijderde roetfilters en het dieselfraude schandaal.

Antwoord IenW:

Bij defecte en verwijderde roetfilters gaat het echter om een hogere uitstoot van fijn stof, terwijl het bij het dieselfraude schandaal om een hogere uitstoot van stikstofoxiden gaat. Franse autofabrikanten pasten al wel in 2002 roetfilters toe, terwijl Duitse fabrikanten lang hebben geprobeerd om door verbetering van de verbranding aan de emissie-eisen voor fijn stof te voldoen. Uiteindelijk slaagde de Duitse fabrikanten daar niet in en moesten ze ook naar de toepassing van roetfilters overschakelen. Franse dieselauto's waren daardoor jaren eerder minder vervuilend wat betreft de uitstoot van fijn stof dan Duitse dieselauto's.